

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Zuzany Ďurišovej a členiek senátu JUDr. Aleny Priecelovej a JUDr. Zdenky Kohútovej v právnej veci žalobcu: **V., s. r. o.**, H. S., IČO: X., zastúpeného JUDr. E. P., advokátom, so sídlom J., Trenčín, proti žalovanému: **K., v. o. s.**, H. S., IČO: X., zastúpenému JUDr. M. C., advokátkou, so sídlom P., Nové Mesto nad Váhom, o zaplatenie **257 405,50 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. NM-13Cb/49/2003, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12. septembra 2007 č. k. 8Cob/75/2007-97, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 15.3.2007 v spojení s doplňujúcim rozsudkom zo dňa 24. apríla 2007 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 257 405,50 Sk s 10 % úrokom z omeškania p. a. od 4.3.2003 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania vo výške 43 806 Sk. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca ako postupca a žalovaný ako postupník uzavreli dňa 27.9.2001 zmluvu o postúpení pohľadávky za dohodnutú odplatu, predmetom ktorej bola

pohľadávka voči dlžníkovi Š. F.. Dospel k názoru, že zmluva o postúpení pohľadávky bola platne uzavretá, keďže obsahovala všetky podstatné náležitosti, tak ako predpokladajú ustanovenia § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Konštatoval, že na platnosť uzavretej zmluvy nemala vplyv dohoda žalobcu s dlžníkom zo dňa 6.3.2001, o ktorej žalovaný podľa vlastných vyjadrení nevedel a podľa ktorej malo byť žalobcovi ako veriteľovi poskytnuté vecné plnenie. Na platnosť predmetnej zmluvy o postúpení pohľadávky by nemala vplyv ani skutočnosť, že predmetom postúpenia by bola neexistujúca pohľadávka, lebo existencia pohľadávky nie je podstatnou náležitosťou zmluvy o postúpení pohľadávky. Ak by v konaní vyšlo najavo, že pohľadávka postúpená za odplatu neexistuje, táto skutočnosť by nemala za následok neplatnosť zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky. V takom prípade by sa dalo postupovať podľa § 527 ods. 1 OZ, v ktorom ustanovení je upravená zvláštna zodpovednosť postupcu za existenciu postúpenej pohľadávky. Ďalej konštatoval, že nedôvodná je aj námietka žalovaného, že zmluva o postúpení pohľadávky bola uzavretá len na dobu určitú, lebo táto okolnosť nevyplýva zo žiadneho zo zmluvných dojednaní. Pokiaľ sa žalovaný dovoľával neplatnosti predmetnej zmluvy s poukazom na ust. § 525 ods. 2 OZ konštatoval, že nebol preukázaný rozpor medzi postúpením pohľadávky a dohodou s dlžníkom. Zdôraznil, že zákonodarca mal v tomto prípade na mysli dohodu veriteľa a dlžníka, na základe ktorej si dlžník vopred vylúči možnosť postúpiť pohľadávku veriteľom vôbec, prípadne určitej osobe, prípadne na určitý čas. Dospel preto k názoru, že žalobcovi patrí zmluvne dohodnutá odplata vo výške 85 % nominálnej hodnoty postúpených pohľadávok, predstavujúca 257 405,50 Sk spolu s uplatneným úrokom z omeškania od 4.3.2003 do zaplata. Pokiaľ si žalobca uplatňoval úrok z omeškania zo žalovanej istiny za obdobie už od 19.2.2001 do zaplata, v tejto časti považoval jeho nárok za nedôvodný. Splatnosť odplaty nebola dohodnutá, a keďže žalobca nepreukázal, kedy žalovaného požiadal o zaplata odplaty, postupom podľa § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka za doručenie výzvy považoval doručenie platobného rozkazu spolu s návrhom na začatie konania dňa 3.3.2003 s tým, že žalovaný sa dostal do omeškania nasledujúcim dňom. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil použitím ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Na odvolanie žalovaného odvolací súd rozsudkom zo dňa 12. septembra 2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť zaplatať žalobcovi 257 405,50 Sk s 10 % úrokom z omeškania ročne od 4.3.2003 do zaplata zmenil tak, že žalobu zamietol. V časti výroku o náhrade trov konania zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobca je povinný zaplatať žalovanému náhradu trov

prvostupňového konania vo výške 35 430 Sk k rukám jeho advokátky. Žalobcovi tiež uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania vo výške 23 272 Sk k rukám advokátky. Vychádzal zo zistenia, že žalobca založil svoj nárok na zaplatenie 257 405,50 Sk s príslušenstvom na tvrdení o povinnosti žalovaného zaplatiť mu uvedenú sumu ako dohodnutú odplatu za pohľadávku postúpenú mu zmluvou o postúpení pohľadávky č. 200106/32 zo dňa 27.9.2001. Od tejto zmluvy síce žalovaný dňa 13.12.2001 odstúpil, avšak Okresný súd v Prievidzi vo svojom rozsudku zo dňa 25.2.2002 č. k. 14Cb/481/00-53 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 24.7.2002) vyslovil názor, že odstúpenie je neplatné z dôvodu rozporu so zákonom, lebo zmluva o postúpení pohľadávky nie je záväzkovým vzťahom, ale spôsobuje len zmenu v osobe veriteľa, teda nie je možné od nej odstúpiť. Po preskúmaní predložených listinných dôkazov dospel odvolací súd k názoru, že hoci súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotil a vyvodil nesprávny právny záver konštatovaním, že žalobca ako postupca má právo na odplatu dohodnutú v zmluve o postúpení pohľadávky zo dňa 27.9.2001. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že dňa 13.12.2001 žalovaný odstúpil od predmetnej zmluvy o postúpení pohľadávky a toto odstúpenie žalobca nesporne akceptoval. Odvolací súd okrem toho, že nie je viazaný právnym názorom vyjadreným v rozsudku okresného súdu o neplatnosti odstúpenia, sa s uvedeným názorom ani nestotožňuje. Zo žiadneho z ustanovení OZ alebo ObZ, upravujúcich možnosť odstúpenia od zmluvy, ani z ustanovení upravujúcich zmluvu o postúpení pohľadávky nemožno vyvodiť, že odstúpiť od zmluvy o postúpení pohľadávky nie je možné. Odvolací súd je názoru, že okrem zmeny v osobe veriteľa je dôsledkom uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky aj vznik záväzkového vzťahu medzi postupcom a postupníkom s vymedzením práv a povinností najmä v súvislosti s poskytnutím údajov o dlžníkovi a postupovanej pohľadávke, ako aj v súvislosti s dohodnutou odplatom. Dospel preto k záveru, že v dôsledku účinného odstúpenia žalovaného od platne uzavretej zmluvy o postúpení pohľadávky došlo k jej zrušeniu a pôvodný dôvod plnenia, spočívajúci v povinnosti žalovaného ako postupníka zaplatiť žalobcovi – postupcovi dohodnutú odplatu za postúpenú pohľadávku odpadol, lebo do pozície veriteľa voči dlžníkovi sa dostal opätovne žalobca. Odvolací súd preto rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti podľa § 220 O. s. p. zmenil a žalobu zamietol. Zároveň zmenil napadnuté rozhodnutie aj v časti výroku o náhrade trov prvostupňového konania. Pretože žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, patrí mu podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. aj náhrada trov odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca včas dovolanie podľa § 238 ods. 1 O. s. p. z dôvodu, že toto rozhodnutie nie je v súlade so zisteným skutkovým stavom a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedol, že dňa 27.9.2001 uzatvorili žalobca a žalovaný Zmluvu o postúpení pohľadávok č. 2001-06/32, na základe ktorej postúpil žalobca na žalovaného pohľadávku voči Š. F. vo výške 302 830 Sk za sumu 257 405,50 Sk, t. j. 85 % z nominálnej hodnoty pohľadávky. Postúpenie pohľadávky žalobca dlžníkovi písomne oznámil v súlade s ustanovením § 526 Občianskeho zákonníka. Žalovaný dňa 13.12.2001 odstúpil od predmetnej zmluvy s odôvodnením, že všetky aktíva dlžníka sú obstavené viacerými exekútormi, takže nevidí možnosť vyriešenia tejto pohľadávky. Žalobca následne vymáhal pohľadávku priamo od dlžníka, pričom Okresný súd v Prievidzi žalobu zamietol s odôvodnením, že odstúpenie žalovaného od zmluvy je neplatné. Žalobca sa stotožnil s právnym názorom Okresného súdu v Prievidzi a vyzval žalovaného k zaplateniu dohodnutej odplaty za postúpenie pohľadávky, čo však žalovaný odmietol, preto si svoj nárok uplatnil žalobou na súde. Žalobca nesúhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu, pretože má za to, že nedošlo k platnému odstúpeniu od zmluvy o postúpení pohľadávky. Stotožňuje sa s právnym názorom súdu prvého stupňa, že neboli splnené podmienky na odstúpenie od zmluvy, ktorá nie je záväzkovým vzťahom, a preto od nej nemožno odstúpiť, i keď si to účastníci dohodli, pretože takáto dohoda odporuje zákonu. Žalovaný by mohol vrátiť predmetnú pohľadávku žalobcovi iba na základe novej zmluvy o postúpení pohľadávky, k čomu však nedošlo, preto veriteľom dlžníka je naďalej žalovaný aj s povinnosťou zaplatiť dohodnutú odplatu. Uviedol tiež, že v čl. III zmluvy si postupník vyhradil právo odstúpiť od zmluvy za presne stanovených podmienok, ale žiadna z nich nebola splnená, preto žalovaný nemohol od zmluvy platne odstúpiť. Navrhol preto, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a odložil jeho vykonateľnosť.

Žalovaný sa na dovolanie nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené predovšetkým na závere, že žalovaný platne odstúpil od zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú uzavrel ako postupník so žalobcom,

a keďže odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje (§ 48 ods. 2 OZ), nemá právny dôvod na zaplatenie dohodnutej odplaty. Dovolací súd sa s týmto záverom stotožnil.

Podľa § 48 ods. 1 OZ, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo inom zákone ustanovené, alebo účastníkmi dohodnuté.

Z citovaného zákonného ustanovenia jednoznačne vyplýva možnosť účastníkov zmluvného vzťahu dohodnúť možnosť odstúpenia od zmluvy ako jedného zo spôsobov jej zrušenia. Je nesporné, že účastníci túto možnosť aj využili a dohodli si v čl. III bod 5 zmluvy podmienky, zakladajúce právo žalovaného ako postupníka od zmluvy odstúpiť. Námietku žalobcu, že žalovaný od zmluvy odstúpil napriek tomu, že žiadna z podmienok nebola splnená, nepovažuje dovolací súd za právne opodstatnenú, pretože je nesporné, že žalobca odstúpenie žalovaného od zmluvy akceptoval bez akýchkoľvek námietok (čo potvrdzuje aj skutočnosť, že podal žalobu proti dlžníkovi), z čoho možno vyvodiť, že sa na odstúpení dohodli aj z dôvodu, ktorý uviedol žalovaný.

Vzhľadom na uvedené, považoval dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, preto dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol ako neopodstatnené.

V dovolacom konaní mal žalovaný úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 4 a § 243i ods. 2 O. s. p. V dovolacom konaní mu však trovy nevznikli, preto mu dovolací súd ich náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. júla 2008

**JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: S.